

СТУДИИ НА СЛУЧАЈ ЗА ТЕСТ

МЕЃУНАРОДНО ПРАВО

Студија на случај бр. 1

Жалителите биле двајца политички активисти и лидери на опозицијата. Во 2011 година тие биле уапсени поради непочитување на наредбата на полицијата да запрат спонтан марш што тие наводно го одржале по учеството на одобрен протест. Тие се наоѓале во полициски притвор пред да бидат изведени пред суд следниот ден и казнети со административен притвор во траење од 15 дена. Нивните жалби биле отфрлени.

1. Дали апсењето, притворот и казнувањето на жалителите претставувало мешање во нивното право на слобода на мирно собирање загарантирано со членот 11 од ЕКЧП?
2. Дали лишувањето од слобода во конкретниот случај водело кон заштита на некоја друга легитимна цел (јавен интерес)
3. Дали казната во форма на административен притвор во траење од 15 дена, може и треба да се земе како фактор при одлучување дали мерката била “неопходна во едно демократско општество,, при ограничување на правата загарантирани со членот 11 од ЕКЧП?

Студија на случај бр. 2

Во 2005 година жалителите купиле куќа, која ја платиле со депозит и со подигнување на банкарски кредит. По неколку месеци, една судска истрага открила голема операција на трговија со дрога организирана од страна на синот на жалителите. Извршени биле финансиски проверки на неговите средства и на средствата на неговите соработници, со цел да се утврди дали биле сторени кривичните дела незаконско потекло на финансиските средства и перење пари. Во 2008 година синот на жалителите бил осуден, меѓу другото, на казна затвор во траење од седум години, а жалителите на казна затвор во траење од три години, од кои две години биле условна казна. Во случајот на жалителите судот исто така наредил куќата што била купена во 2005 година да биде конфискувана. Судот, пред сè, забележал дека синот на жалителите бил одговорен за управувањето со работите што биле вршени на куќата и придонесувал за трошоците, дека вршел уплати на хипотека и дека следењето на телефонската линија на жалителите покажала дека тие знаеле за незаконските активности на нивниот син. На жалителите им било дозволено да останат во куќата до мај 2011 година, во замена за месечна наемнина од 900 евра, со цел да им се овозможи да најдат алтернативно сместување. Државата ја презела сопственоста врз куќата на 1 јуни 2011 година.

1. На кој од наведените членови од ЕКЧП во конкретните околности на случајот, жалителите можат да се повикаат пред ЕСЧП?

2. Согласно праксата на ЕСЧП, кој е т.н “прв филтер,, низ кој Судот најпрво ќе ја разгледа жалбата на жалителите?

3. Дали дополнителната мерка во форма на конфискација на имотот стекнат со сторување на кривично дело може да ја наруши пропорционалноста, односно да се смета како мерка која не била “неопходна во едно демократско општество,, при ограничување на правата загарантирани со членот 1 од Протокол 1 од ЕКЧП?

Студија на случај бр. 3

Во 2007 година камион кој му припаѓал на жалителот, турска компанија која давала логистички услуги, бил запрен за проверка на царинско место. Била откриена и запленета дрога и била поведена кривична постапка против возачот. Камионот бил запленет како материјален доказ. Подоцна, возачот на камионот склучил спогодба за признавање на вината со обвинителот која вклучувала казна затвор во времетраење од година и половина за возачот и загуба на камионот. Компанијата жалител не можела да учествува во кривичната постапка против возачот, но го замолила кривичниот суд да не го конфискува камионот кој вредел три пати повеќе од вредноста на дрогата, и според тоа во согласност со домашното право не можел да се конфискува. Сепак, кривичниот суд ја потврдил спогодбата за признавање на вината со одлука која не била предмет на жалба, и таа станала извршна истиот ден. Граѓанската тужба на компанијата жалител против возачот, чија цел била да ја поврати вредноста на камионот, била неуспешна поради тоа што тој немал средства.

1. На кој од наведените членови од ЕКЧП во конкретните околности на случајот компанијата сопственик на возилото може да се повика пред ЕСЧП?

2. Согласно праксата на ЕСЧП, кој е т.н “трет филтер,, низ кој Судот ќе ја разгледа жалбата на жалителите?

3. Дали дополнителната мерка во форма на конфискација на имотот стекнат со сторување на кривично дело може да ја наруши пропорционалноста, односно да се смета како мерка која не била “неопходна во едно демократско општество,, при ограничување на правата загарантирани со членот 1 од Протокол 1 од ЕКЧП?

Студија на случај бр. 4

Роднини на жалителите биле жртви на земјотрес што, во 1999 година, предизвикал уривање на зградите во кои тие живееле во градот Чинарцик. Пред Европскиот суд жалителите се пожалиле на повреда на правото на живот на нивните роднини, кое е заштитено со членот 2. Конкретно, тие ги обвиниле локалните власти дека овластиле проектантите за изградба на станбени блокови високи пет или повеќе ката во област подложна на сеизмичка активност, како и дека не ги извршиле неопходните испитувања за да се осигура сообразноста на градежните објекти или да се спречи нивната изградба. Тие, исто така, се пожалиле во однос на спроведувањето на

кривичната постапка и на нивната неможност да ги гонат државните службеници кои ги сметале за одговорни.

1. Дали во конкретниот случај, жалбата на жалителите пред ЕСЧП има основаност по членот 2 од Конвенцијата?

2. Која од наведените обврски на државата вградени во членот 2 од ЕКЧП, во конкретните околности на случајот, може да биде предмет на жалба пред ЕСЧП?

3. Доколку ЕСЧП во конкретните околности на случајот утврди повреда на членот 2 во неговиот процесен аспект, каква обврска би произлегла за државата во фаза на извршување на таквата пресуда на ЕСЧП?

Студија на случај бр. 5

Во 1999 година, жалителката била ангажирана со договор на определено време како службеник на јавната болничка служба во својство на социјален работник во рамките на едно одделение за психијатрија во јавна установа. Во 2000 година била информирана дека нејзиниот договор нема да биде обновен. Оваа одлука била мотивирана од нејзиното одбивање да го отстрани својот превез и била донесена по поплаките од некои пациенти на центарот. На одлуката ѝ претходел разговор во текот на кој на жалителката не ѝ било префрлено за нејзината верска припадност, туку едноставно била потсетена на правата и обврските на државните службеници, односно на забраната за јавно покажување на таквата припадност. Необновувањето на договорот се засновало на мислење на Државниот совет кое укажувало на тоа дека принципот на секуларност на државата и на неутралноста на јавните служби се однесува на сите јавни служби. Тој забележал дека државните службеници треба да ја уживаат слободата на совеста, но дека оваа слобода мора да се усогласи, од аспект на нејзиното изразување, со принципот на неутралност на јавната служба, што ја исклучувало можноста за носење на симбол наменет за покажување на верска припадност. Исто така, во случај на повреда на таквата обврска за неутралност, тој навел дека последиците од дисциплинските мерки треба да бидат оценети од случај до случај, во зависност од конкретните околности. Жалбите на жалителката биле одбиени.

1. На кој од наведените членови од ЕКЧП во конкретните околности на случајот жалителката на која не ѝ бил продолжен договорот за работа може да се повика пред ЕСЧП?

2. Согласно праксата на ЕСЧП, кој е т.н “втор филтер,, низ кој Судот ќе ја разгледа жалбата на жалителката?

3. Дали одлуката за непродолжување на договорот за вработување во конкретниот случај водело кон заштита на некоја друга легитимна цел (јавен интерес)

Студија на случај бр. 6

Земјоделците жалители добиле одобрение да организираат мирен протест за да го привлечат вниманието во врска со наводно непреземените активности од страна на Владата како одговор на проблемите во земјоделскиот сектор. Демонстрациите првично се одржувале на мирен начин во согласност со одобрението. Меѓутоа, преговорите со Владата застанале. Со цел да се изврши притисок на Владата, жалителите го пречекориле овластувањето и два дена ги блокирале трите главни автопати, предизвикувајќи значително нарушување. Блокадата завршила кога биле исполнети нивните барања. Подоцна жалителите биле осудени за „учество во немири“ и осудени на казна затвор во траење од 60 дена, условно на една година. Исто така им било наредено да не ги напуштаат своите места на живеење повеќе од седум дена без претходна согласност од властите.

1. Дали казнувањето на жалителите претставувало мешање во нивното право на слобода на мирно собирање загарантирано со членот 11 од ЕКЧП?
2. Дали условната осуда во конкретниот случај водела кон заштита на некоја друга легитимна цел (јавен интерес)
3. Дали тежината на казната во смисла на условна осуда за жалителите, може и треба да се земе како фактор при одлучување дали мерката била “неопходна во едно демократско општество,, при ограничување на правата загарантирани со членот 11 од ЕКЧП?

Студија на случај бр. 7

Лицето И.С. се обратило пред Комитетот против тортура тврдејќи дека е жртва на повреда на права од Конвенцијата против тортура или друг суров, нехуман или понижувачки третман или казнување од страна на неговата држава. Определи го редоследот на дејствијата по кои би се одвивала постапката по неговата индивидуална жалба/комуникација:

1. По примањето на индивидуалната жалба/комуникација, Комитетот преминува на:
2. Доколку индивидуалната жалба/комуникација биде прогласена за допуштена, Комитетот:
3. Во фазата на разгледување на содржината на индивидуалната жалба/комуникација:

Студија на случај бр. 8

Државата X ја ратификувала Конвенцијата за елиминирање на сите форми на дискриминација на жената. Согласно *системот на известување на државите* предвиден со Конвенцијата, државата X има определени обврски во оваа смисла.

1. По влегувањето на Конвенцијата во сила, државата X е должна:

2. Иницијалните извештаи се по правило доста обемни или сеопфатни документи во кои од државата X се очекува да се задржи на опишување на:

3. Извештајот на државите се закажува за разгледување на редовните сесии на Комитетот и државата X е поканета:

Студија на случај бр. 9

На 11.09.2017 година, при влез во Р. Македонија, на граничен премин „Блаце“ од слобода е лишено лицето К. А. Родено во Р.Косово. Истото е предмет на распишана меѓународна потерница од страна на Интерпол Загреб со цел екстрадиција во Р.Хрватска. Потерницата е распишана по наредба на судски власти во Р.Хрватска согласно која лицето во Р.Хрватска се бара за издржување на казна на која е правосилно осуден за кривичното дело- Илегално пренесување на лица преку државна граница согласно на хрватскиот кривичен закон. Во потерницата се наведени факти на случајот, опис на бараното лице и одредби согласно КЗ и ЗКП на Р.Хрватска кои биле применети. Во потерницата наведено е дека бараното лице било осудено на казна затвор во траење од три години, како и тоа дека застарувањето на извршувањето на казнатанастапува на 24.10.2022 година. Во потерницата се дадени гаранции дека екстрадиција ќе се бара доколку лицето се лиши од слобода. Пред истекот на 24 часа од лишувањето од слобода лицето е изведено пред судија на претходна постапка, а Јавниот обвинител до судијата на претходна постапка на Основен суд Скопје 1 Скопје достави предлог за определување на мерка притвор. Во предлогот е наведено дека доколку на бараното лице не му се определи мерка притвор ќе се даде во бегство, односно дека ќе се крие со цел да ја избегне екстрадицијата, со што е оправдан основот од чл. 161 ст. 1 т. 1 од ЗКП. На овој основ укажуваат фактите дека бараното лице откако е осудено во Р.Хрватска, а во фаза кога требал да се јави на издржување затворска казна, побегнал од државата и со тоа го избегнал издржувањето на казната. Судијата на претходна постапка на надлежниот суд во Скопје, по повод поднесениот предлог за определување на притвор, на лицето предмет на барање за екстрадиција, најпрво му го провери идентитетот па го поучи дека има право на судски преведувач, дека има право да земе бранител по свој избор, а во спротивно судот ќе му определи бранител по службена должност, му соопшти дека против него е распишана меѓународна потерница со барање за негова екстрадиција во Р. Хрватска и го поучи дека може да даде согласност за екстрадиција по скратена постапка. Лицето откако ги сослуша поуките и известувањето, во присуство на преведувач и бранител, изјави дека се откажува од начелото на специјалност и бара во скратена постапка да биде екстрадиран. Судијата го поучи дека дадената согласност за екстрадиција по скратена постапка, не може да се отповика. На ова нешто лицето изјави дека ја разбира поуката и дека останува на искажаната согласност. Јавниот обвинител согласно чл. 72 ст. 1 од Законот за меѓународна соработка во кривична материја, даде мислење дека се исполнети законските претпоставки за негова екстрадиција. Кривичниот совет на Одделението за организиран криминал и корупција во надлежниот суд донесе Решение со кое се дозволи екстрадиција по скратена постапка.

1. Хрватските власти распишале меѓународна потерница со барање за екстрадиција на лице по потекло од Косово ,а државјанин на Р. Србија. Кому ќе се екстрадира лицето?
2. Кој доставува Предлог до судија на претходна постапка за определување мерка притвор заради екстрадиција?
3. На кои права бараното лице за екстрадиција го поучува судијата на претходна постапка?

Студија на случај бр. 10

Интерпол Белград распишува меѓународна потерница против лицето Н.Н. роден во Р. Србија, со место на живеење во Р. Косово, за што приложува уверение дека лицето е државјанин на Р. Србија. Кон потерницата не е доставена фотографија и не е содржан описот на лицето кое се бара. Лицето предмет на барање на потерницата пред истекот на 24 часа од лишувањето од слобода, изведено е пред судија на претходна постапка. Јавниот обвинител достави предлог за определување мерка притвор поради екстрадиција. На записник пред судија на претходна постапка, лицето предмет на барање за екстрадиција, во моментот кога судијата го проверува неговиот идентитет, негира дека е тоа лице за кое што е распишана меѓународната потерница за екстрадиција и бара да биде веднаш ослободен. Судијата на претходна постапка му определува мерка притвор и со посредство на Интерпол – Скопје, бара од српските власти да ги достави сите документи со кои што со целост и со сигурност ќе се потврди идентитетот на бараното лице. Во меѓувреме МВР на РМ го известува дека бараното лице не е македонски државјанин и дека делото поради кое се бара негова екстрадиција, не е извршено на територија на Р. Македонија, против Р.Македонија или против нејзин државјанин.Српските власти известува дека немаат на располагање фотографија на ова лице со кое би можело да се провери идентитетот на лицето за кого е побарана екстрадиција.Појаснија дека немаат нити опис. Поради оваа причина, а како не се потврди идентитетот на лицето, судот утврди дека не се исполнети законските претпоставки за екстрадиција.

1. Кои се условите за екстрадиција на лице за кое е распишана меѓународна потерница?
2. Кога е дозволена екстрадицијата?
3. Советот на надлежниот суд,составен по чл. 25 ст. 5 од ЗКП какви одлуки носи во врска со барање за екстрадиција?

Студија на случај бр. 11

Со пресуда на Основен суд во Прилеп лицето С.М. од Прилеп, македонски државјанин, огласен е за виновен и осуден на казна затвор од една година и шест месеци. Осудениот по правосилната пресуда, кога добивил упатен акт, не се јавил на издржување на затворската казна. Полицијата утврдила дека е недостапен на органите за прогон. Судијата за извршување на санкции издал наредба за распишување на меѓународна потерница во која навел дека апсолутната застареност за извршување на казната настапува на 14.02.2019 година. Во прилог на наредбата судијата доставил наредба за приведување на Основен суд Прилеп и правосилната пресуда. Преку Министерството за правда на Р. Македонија добиено е известување од Интерпол дека лицето е фатено на територија на Р. Унгарија и дека е потребно да се достават потребните документи за негово екстрадирање, со цел издржување затворска казна.

1. Кои се потребните документи со цел да се екстрадира осуденото лице?
2. Во кој рок се доставува официјалното барање за екстрадиција на барано лице и потребните документи, до земјата која известила дека е уапсено и притворено?
3. Во кој рок се предава лицето за кое екстрадицијата е дозволена?

Студија на случај бр. 12

На 09.06.2017 година Кривичниот совет на надлежниот основен суд во Скопје до Надлежното основно јавно обвинителство достави предмет оформен во судот по повод барање на правосуден орган во Р. Австрија, со цел да се даде мислење во врска со признавање странска судска пресуда изречена во Р. Австрија против македонски државјанин, по што следи негово трансферирање како осудено лице кое да издржува затворска казна на територија на Р. Македонија. Јавниот обвинител го известил судот дека ќе присуствува на закажаната седница. На седницата пред кривичниот совет на судот, присуствуваат бранителот на осудениот поставен по службена должност и Јавниот обвинител. Двете странки (јавниот обвинител и бранителот) се согласија дека условите за признавање на странската судска пресуда се исполнети. Кривичниот совет на надлежниот суд донесе пресуда со која обвинетиот го огласи за виновен за предметниот кривичен настан случен во Р. Австрија, за сторено кривично дело кое соодветствува со кривично дело предвидено како такво во КЗ на Р. Македонија. Казната затвор во траење од 10 години на која што бил осуден, судот ја преиначи и изрече затворска казна во траење од 8 години и 11 месеци, а во која казна го засмета и времето поминато во притвор.

1. Чије државјанство треба да има осуденото лице од странскиот суд, за да се трансферира во Р. Македонија, каде да ја доиздржи казната?
2. За да се изврши трансфер на осудено лице во Р. Македонија што е потребно?
3. На седница на совет на која се одлучува за трансфер на осудено лице, дали е задолжително присуство на бранител?

Студија на случај бр. 13

Према лицето У.Ј. државјанин на Р.Србија, по распишана меѓународна потерница на Интерпол Брисел, определена е мерка притвор поради екстрадиција во траење од 30 дена по предлог на јавен обвинител. Судијата на претходна постапка на надлежниот суд, официјално го известува Министерство за правда на Р.Македонија дека лицето е притворено врз основа на потерница на Интерпол - Брисел, па со оглед на тоа ќе биде потребно да ја известат државата барател - Кралство Белгија, дека лицето за кое распишале потерница за екстрадиција, се наоѓа во притвор заради екстрадиција, дека лицето не се согласило да биде екстрадирано во скратена постапка, поради што ќе треба да достават официјално барање за екстрадиција и потребни документи врз основа на кои да се донесе одлука. Белгиските власти во рок од 40 дена ги доставуваат сите потребни документи по што кривичниот совет на судот одлучи дека се исполнети законските претпоставки за екстрадиција. Министерот за правда на Р.Македонија по изминати 60 дена од денот на притварањето на ова лице, донесе одлука бараното лице да се екстрадира во Кралство Белгија.

1. По истекот на 30 дена од денот на определувањето на мерка притвор поради екстрадиција, по чиј предлог мерката притвор треба да се продолжи?
2. Во редовна постапка за екстрадиција, одлуката за екстрадирање на лицето кој ја носи?
3. Кој носи одлуката за екстрадирање на лице во скратена постапка за екстрадиција?

Студија на случај бр. 14

Лицето Д. И., косовски државјанин, лишено е од слобода по распишана меѓународна потерница при влез на Р. Македонија на граничен премин Аеродром „Александар Велики“ во Скопје. Потерницата ја распишува Интерпол Љубљана со цел негова екстрадиција во Р.Словенија. Лицето е правосилно осудено за кривично дело - Криумчарење мигранти од КЗ на Р.Словенија, а побегнало од затвор за време на издржување на затворската казна. Словенските власти бараат доколку лицето биде уапсено, да му се определи притвор поради екстрадиција. Во потерницата е наведено дека на осудениот му е судено во негово присуство. Судијата на претходна постапка му определува бранител по службена должност на лицето кое е изведено пред судот пред истек на 24 часа откако е лишено од слобода, а по предлог на Јавниот обвинител од надлежното јавно обвинителство, носи решение со кое на бараното лице му се определува мерка притвор заради екстрадиција. Во меѓународната потерница издадена од надлежните власти во Р.Словенија наведено е дека лицето е правосилно осудено на казна затвор од 8 месеци, а кога побегнал му останало да доиздржи уште три месеци и 29 дена од затворската казна.

1. Дали е дозволена екстрадиција заради извршување на правосилно изречена ефективна казна затвор?

2. Дали се дозволува екстрадиција во случај кога лицето во отсуство е правосилно осудено во земјата која бара екстрадиција ?
3. Во овој случај дали се исполнети условите за екстрадиција?

Студија на случај бр. 15

На територија на Р. Македонија, по распишана меѓународна потерница издадена од турските власти, лишена е од слобода С.Ц.Н. турска државјанка. Турските надлежни правосудни органи официјално бараат истата да се екстрадира во Р. Турција, каде да ја доиздржи затворска казна по правосилна судска одлука, од причина што побегнала од затвор. Во прилог на официјалното барање доставени се докази дека согласно Кривичниот законик на Р. Турција за кривичното дело за кое е правосилно осудена, предвидена е смртна казна.

1. Дали се дозволува екстрадиција на лице за кое законодавецот во земјата која што ја објавила потерницата со барање за екстрадиција за кривичното дело за кое се бара екстрадиција е предвидена смртна казна?
2. Доколку надлежниот суд правосилно одлучи дека не се исполнети законските претпоставки за екстрадиција, кој домашен надлежен орган по службена должност носи финална одлука по поднесеното официјално барање за екстрадиција?
3. Кој е основот за притворање на лице поради екстрадиција?

Студија на случај бр. 16

Јавниот обвинител на Државното обвинителство од Лиеж, Кралство Белгија во врска со негова истрага започната во април 2012 година против повеќе лица инволвирани во вршење кривични дела поврзани со трговија со дрога, се обрати директно до обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција Скопје како надлежно, со замолница итно да им се достават докази за казнената осудуваност на лицата под истрага, од кои дел се македонски државјани, како и дали против нив се водат кривични постапки на територија на Р. Македонија. Надлежниот јавен обвинител по добивањето на ваквото барање се обрати до МВР на РМ БЈБ Сектор за внатрешни работи - одделение за администрација и аналитика, од каде побара известување за лицата дали во Р. Македонија била водена кривична постапка и биле поднесени кривични пријави. По добиениот одговор во писмена форма, канзената евиденција преку Интерпол Скопје, при МВР ЦПС Сектор за меѓународна полициска соработка се достави информација за податоците од значење за истрагата, а Министерството за правда на Р. Македонија се извести дека имало директна соработка меѓу обвинителствата, дека е постапено и официјално се доставија доказите во прилог на официјалното известување.

1. Дали е дозволено надлежен правосуден орган од една земја директно да се обрати со барање Меѓународна правна помош до државен правосуден орган на друга држава?

2. Кога е потребна меѓународна правна помош домашните и странските правосудни органи како меѓусебно се обраќаат?

3. Кого јавниот обвинител го информира дека доставува преку каналите на меѓународна полициска соработка - Интерпол докази побарани при директна комуникација?

Студија на случај бр. 17

На територија Кралство Белгија во градот Антверпен, македонски државјанин С. М., предизвикува пожар, во кој сопственикот на локалот каде се одвива настанот, како последица задобива тешки телесни повреди од кои по неколку дена починува. Сведоци на настанот се шест лица, а сопственикот на зградата во која е изнајмен опожарениот локал и сопругата на починатиот, се оштетени. Веднаш по настанот македонскиот државјанин со семејството бега од Кралство Белгија и илегално влегува во Р.Македонија. Белгиските власти поднесуваат барање за трансфер на казнена постапка преку Министерството за правда на Р.Македонија.

1. Кој е надлежен да одлучи по барање на странски надлежен орган доставено преку Министерство за правда на Р. Македонија за трансфер на казнена постапка?

2. Кога се носи одлуката по барање на странски надлежен орган за трансфер на казнена постапка?

3. Откако е донесена одлука за превземање кривично гонење, кого Министерството за правда на Р.Македонија го известува?

Студија на случај бр. 18

По меѓународна потерница на Интерпол Атина, во Скопје лишено е од слобода лицето П. К. државјанин на Р. Грција. Откако му е определен притвор заради екстрадиција надлежните судски власти од Р. Грција, доставија официјално барање за екстрадиција, со списи од предметот. Во фаза на носење одлука за екстрадиција на лицето, со оглед дека се исполнети законските претпоставки за екстрадиција, грчките власти доставија дополнително барање за екстрадиција и за други две кривични постапки поврзани со други настани и со други квалификации на кривичните дела. Во меѓувреме по првото барање лицето П.К. е екстрадирано во Р.Грција. По второто дополнително барање да се дозволи екстрадиција и за други две кривични постапки за други кривични дела така што одлуката за исполнетост на претпоставките за дополнителната екстрадиција, е донесена откако се доставија доказите за дополнителното барање кое се однесува на две кривични постапки, при што во едната кривична постапка на бараното лице му е судено во отсуство, а во другата во моментот кога побегнало лицето кривичната постапка била во тек.

1. Дали согласно законот за Меѓународна соработка во кривична материја е дозволена дополнително барање за екстрадиција?

2. Дали е потребно доставување на докази во случај на дополнително барање за екстрадиција?

3. Што се случува со кривичните постапки за кои дополнително се барало дозвола за екстрадиција која не е одобрена?

Студија на случај бр. 19

Белгиските власти спроведуваат истрага против државјанин на Р. Србија за кривично дело кое по квалификацијата одговара на кривично дело-Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори по чл. 215 пропишано во КЗ на РМ. Во Р. Македонија живее лице кое е сведок на дел од преземените дејствија оценети за противзаконити, а се предмет на истрага. Надлежниот Јавен обвинител од Кралство Белгија замолува надлежниот Јавен обвинител во Р. Македонија, сведокот да го сослуша и да дозволи при сослушувањето да присуствуваат службени лица од Кралство Белгија.

1. Дали е дозволено присуство на странски службени лица при преземање дејствие на правна помош?

2. Доколку странски службени лица не се во можност да присуствуваат за време на превземање на дејствија на меѓународна правна помош, какви дејствија можат да се превземат?

3. Доколку лице кое треба да биде испитано во својство на сведок по замолница на странски надлежен правосуден орган, по чиј закон ќе се сочини записникот од сослушувањето?

Студија на случај бр. 20

За време на предистражна постапка која се води на територијата на Р.Македонија, се добиваат оперативни информации дека македонските државјани, инволвирани во предметните кривично правните настани, комуницираат и дел од дејствијата ги превземаат заедно странски државјани дел од криминални структури од соседна држава. За прибирање на докази со кои судот треба да се убеди дека групата е меѓусебно поврзана и во исто време е поврзана и со странски криминални структури, потребно е истите да се прибават и на територијата на друга држава.

1. Дали надлежниот Јавен обвинител може да побара помош од странска држава за спроведување на кривична истрага на лица со прикриен идентитет?

2. Дали надлежниот Јавен обвинител може да побара размена на определени информации и известувања во врска со учесниците во кривично правните настани кои се државјани на таа држава?

3. Дали надлежниот Јавен обвинител може да замоли за дозвола службени лица од Р. Македонија да продолжат со започнато набљудување на територија на друга држава?

Студија на случај бр. 21

Во кривично правен настан инволвирани се 13 лица кои што како припадници на група превземаат дејствие на извршување повеќе кривични дела на изнуди и лихварство. Во текот на спроведувањето на истрагата две лица признаваат вина и преку нивните бранители иницираат постапка за спогодување со Јавниот обвинител.

1. Во која фаза на претходна постапка е дозволено спогодување помеѓу Јавниот обвинител и осомничениот и неговиот бранител?
2. Дали е дозволено спогодување со дел од осомничените во услови кога во кривично правниот настан се инволвирани повеќе соучесници или припадници на злосторничко здружение?
3. Какви спогодби се склучуваат со осомничените, кои се припадници на криминални групи?

Студија на случај бр. 22

Јавниот обвинител во моментот кога на одбраната и доставува на известувањедека ја завршува истражната постапка, добива усмен предлог од нивна страна да се склучи предлог спогодба. Во врска со склучувањето предлог спогодба во просторијата на јавното обвинителство во два наврати се сретнуваат јавниот обвинител и одбраната, каде на тие средби предмет на дискусија се кривичната санкција, фактичката состојба како и правната квалификација. Јавниот обвинител и осомничениот со бранителот се согласуваат околу видот и висината на кривичната санкцијата, која е составен дел на предлог спогодбата, потпишана од двете страни и доставена до судијата на претходна постапка. На предлог на обвинителот, осомничениот да го подмири оштетното побарување изјавено од оштетениот, осомничениот по консултација со бранителот изјавува дека оштетното побарување е превисоко определено од оштетениот и дека не е подготвен да преговара за оштетното побарување, затоа што не ево можност во овој момент да ја плати предјавената штета во бараниот износ, кој го смета за нереално висок. Смета дека во граѓанска постапка, судот кој ќе одлучува, ќе ги има во предвид неговите аргументи и ќе определи понизок износ на висината на штетата настаната од кривично правниот настан.

1. До поднесувањето на обвинителниот акт по чија иницијатива се пристапува кон спогодувањето?
2. Што е предмет на спогодување помеѓу Јавниот обвинител и одбраната?
3. Дали е оштетното побарување задолжителен елемент на предлог спогодбата?

Студија на случај бр. 23

Специјалното државно обвинителство Подгорица, Р. Црна Гора достави замолница да се прибават докази – финансиска и деловна документација во врска со работење во правни лица со седиште во Р.Македонија во кои работеле државјани на Црна Горакои се под нивна истрага.Имено, лицата со привремен престој во Р.Македонија, а кои што се предмет на истрага на обвинителството во Црна Горанаводносоздале криминална

организација која вршела кривични дела на фалсификување исправи и злоупотреба на службената положба од кои штетна последица настапувала во Р.Црна Гора. Во доставената замолница даден е опис на кривично правниот настан, правната квалификација според КЗ на Црна Гора и доставена е Наредбата за спроведување истрага, која ја донела Специјалното државно обвинителство. Сите доставени документи, во прилог на замолницата, се преведени на македонски јазик.

1. Дали замолницата за правна помош има определена форма и содржина?
2. Дали кон замолницата се доставуваат и списи во врска со бараните докази?
3. Во кои услови по повод добиена замолница од странски надлежен правосуден орган се постапува?

Студија на случај бр. 24

Државјанин на Р.Македонија во Чешката Република сторил кривично дело. Надлежните власти во Чешка преку Министерството за правда поднесуваат барање за трансфер на казнената постапка во Република Македонија, при што во прилог ги доставуваат сите докази кои што се прибрани а потребни за побрзо постапување. Осомничениот се наоѓа во Р. Македонија. Надлежниот Јавен обвинител со оглед дека предметот е во фаза на истрага, веднаш одлучува да се превземе кривичното гонење во Р. Македонија. Сите докази што сеприложени кон барањето за трансфер на казнена постапка, се преведени на македонски јазик.

1. Чија е обврската за преведување на доказите во прилог на барањето за превземање кривично гонење?
2. Доколку предметот кој се бара да се пренесе од една во друга држава е во фаза на истрага, кој одлучува по барањето за превземање на кривично гонење?
3. Доколку предметот за кој се бара превземање на кривично гонење е во фаза на обвинителен акт во правна сила, кој одлучува по барањето за превземање на кривичното гонење?

Студија на случај бр. 25

Во Р. Албанија откриена е организирана криминална група која се занимава со тешки кражби во црквени објекти (цркви и манастири) при што на противправен начин се одземаат предмети (икони и црквени реликвии), кои претставуваат културно наследство. Во полициската акција во Р. Албанија при претрес во домовите на обвинетите пронајдени се и одземени околу 1000 икони и црквени реликвии. При анализа на противправно одземени предмети – икони утврдено е дека 20 од иконите не се по потекло од Р. Албанија, а следејќи ја *modus operandi* на групата утврдиле дека групата опреирала и на територијата на западна Македонија поради што претпоставиле дека тие икони можат да имаат македонски потекло. Ваквата информација ја споделија со македонската полиција. Македонски експерт врши увид во одземените икони и реликвии и утврдува дека 20 од нив имаат македонско потекло и потекнуваат од цркви

иманастири во западна Македонија . Неспорен е фактот дека две години наназад навистина биле вршени тешки кражби во овој дел од Р.Македонија и дека во таа прилика се украдени токму тие икони и црквени реликвии кои албанските експерти ги оцениле како културно наследство кое не припаѓа на Р. Албанија. Во текот на истрагата надлежниот јавен обвинител од Р Албанија се обрати до надлежен јавен обвинител од Р.Македонија и со замолница побара докази кои се однесуваат на кражбите. Надлежниот јавен обвинител прибави записници од извршен увид на лице место во црквите и манастирите каде била извршена тешката кражба при што приувид се констатирало дека иконите и црквените реликвии се украдени од НН сторители, прибави фотодокументација сочинета на лице место, експертиза за потеклото и оригиналноста на иконите. Сите материјални докази ги достави до надлежниот јавен обвинител во Р. Албанија. Надлежниот јавен обвинител во Р.Албанија подигна обвинителен акт, при што во прилог го достави доказите добиени по замолен пат од надлежниот ЈО на Р. Македонија.

1. На кој начин Јавен обвинител на Р. Албанија се обрати за прибирањето на доказите во истрага што ја водел до надлежниот јавен обвинител во Р.Македонија?
2. На кој начин се одвива соработката помеѓу јавните обвинители со цел да се приберат докази на законит начин?
3. Дали е дозволено предавање на одземени предмети - културно наследство на друга држава по замолница?

Студија на случај бр. 26

Две лица се јавуваат како сторители на кривично дело - Криумчарење на мигранти од чл. 418 б ст. 4 вв со ст.2 вв чл. 22 од КЗ. Имено, истите на граничниот премин Богородица на страната на Р. Македонија, заедно по претходен договор со намера да превезуваат, во две возила прифаќаат вкупно 15 мигранти, меѓу кои три малолетни, сите по потекло од Авганистан, кои истиот ден илегално преку диви премини од Р. Грција влегле во Р. Македонија. Мигрантите имале намера да го продолжат патот до СР Германија. Обвинетите откако ги прифатиле мигрантите започнале да ги превезуваат по автопатот „Александар Македонски“ при што на наплатна рампа Петровец се откриени од страна на полицијата. По спроведената истрага, откако се прибрани сите докази и обвинетите се известени дека истрагата е завршена, еден од обвинетите изјавува дека сака да се спогоди, при што во својата одбрана дава целосно признание по однос на времето местото и начинот на кој што го сториле кривичното дело. Сключена е предлог спогодба, а судијата на претходна постапка на надлежниот суд носи пресуда врз основа на предлог спогодба и со истата го огласува за виновен. Судијата на претходна постапка на осомничениот му ја изрекува кривичната санкција содржана во предлог спогодбата. Вториот обвинет откако обвинителниот акт е стапен во сила изјавува дека се чувствува виновеноткако претседателот на советот го праша да се произнесе во однос на кривичното дело дали се чувствува виновен или не. Потоа судот

ги изведува само оние докази кои се однесуваат за одлуката за санкција и носи пресуда врз основа на признание на вина на обвинетиот во текот на главната расправа.

1. Какви пресуди се носат према двајцата обвинети?

2. Дали спогодувањето е задолжително до поднесувањето на обвинителниот акт односно обвинителниот предлог?

3. Кој носи пресуда врз основа на предлог спогодба помеѓу јавниот обвинител осомничениот и неговиот бранител?

Студија на случај бр. 27

Надлежните правосудни власти од Кралството Холандија преку Министерството за правда на Р. Македонија доставија замолница во кое известуваат дека против еден македонски државјанин кој престојува во Холандија и еден белгиски државјанин кој што престојува во таа држава, започната е истражна постапка поради постоење основи на сомнение дека двете лица сториле кривично дело Перење пари по чл. 420 бис од КЗ на Холандија. Во замолницата се наведени краткиот преглед на акти од кои произлегува дека при претрес во куќа во Холандија во која живеел осомничениот македонски државјанин пронајдена е кутија со пари во висина од 200 000 евра, а во понатамошниот претрес на друго место во куќата се пронајдени 20 000 евра кои се одземени. Со оглед дека е потребно да се приберат докази за потеклото на одземените пари започната е истрага при што е сослушан осомничениот кој тврди дека парите ги добил во 2012 година како наследство од неговиот дедо во висина од 110 000 евра и дека неговата мајка му подарила стан, негов братучедму позајмил 45 000 евра. Наведува дека станот со адреса во Скопје го продал за 135 000 евра, дека договорот за продажба не бил заверен. Неговата сопруга сослушана пред надлежните холандски власти потврдила дека парите потекнуваат дел од продажба, а дел наследство. Поради потребата од собирање докази, повикувајќи се на Европската спогодба за меѓусебна правна помош во кривични предмети, холандските власти доставија замолница да се сослуша дедото на осомничениот на околноста дали навистина му подарил пари на неговиот внук и да се утврди дали навистина станот кој се наоѓа во Скопје на наведената адреса бил во сопственост на мајката на осомничениот, а потоа продаден, притоа потребно е да се утврди кога бил продаден имотот по која цена и кај кој орган е регистрирано продавањето. Замолницата заедно со дополнителните документи е преведена на македонски јазик. Сите имаат печат и потпис од овластеното лице. Надлежниот јавен обвинител во врска со ова барање го повика дедото на осомничениот, но како истиот ена возраст од 80 години и болен, ја сослуша неговата снаа која се грижи за сведокот, а воедно и се обрати до Секторот за финансиски криминал на МВР на РМ- ЦПС, ОСОСК, кои прибраа докази согласно на барањата кои што потоа беа доставени до надлежните власти во Холандија за да им послужат во постапката.

1. Дали доказите прибрани од страна на македонските власти по повод замолницата се законити и како такви можат да бидат како доказ во постапката пред Холандскиот суд?

2. Чија е обврската за превод на замолницата и прилозите кон истата?
3. Кои се роковите за постапување по замолница при Меѓународна правна помош?

Студија на случај бр. 28

Градот Т. шест децении е погоден од лизгање на земјиштето, кое во 7-дневна серија во 2000 г. предизвика смрт на сопругот на апликантката и на 7 други лица, повреди на апликантите и други лица, како и оштетувања на куќата на апликантите и други домови. Апликантите добија алтернативно сместување и парична помош, но нивното здравје се влоши. Јавното обвинителство одби да покрене кривична истрага за смртта на сопругот на првата апликантка, сметајќи дека се работело за несреќа. Граѓанската тужба беше одбиена со образложение дека населението на Т. преку медиумите било известно за ризикот и биле преземени разумни мерки за ублажување на последиците.

Апликантите во постапката пред ЕСЧП доставија официјален документ дека не биле обезбедени пари за поправка на опремата за спречување на лизгањето на земјиштето и дека непосредно пред несреќата властите добиле серија на дојави од Државниот планински институт дека мора да се поправи опремата или да се евакуира населението.

Владата тврдеше дека лизгањето не можело да се предвиди и запре, а жителите кои се вратиле во нивните домови по првиот бран не ја почитувале наредбата за евакуација.

ЕСЧП го испитуваше предметот според членот 2 и членот 1 од Протоколот 1 кон ЕКЧП.

1. Член 2 (Право на живот) од ЕКЧП е применлив
2. Во врска со фаталните инциденти произлезени од трајната општо позната опасност во горенаведениот случај, член 2 од ЕКЧП
3. Дали сопственоста на уништените куќи претставува „имот“ во смисла на член 1 од Протоколот бр. 1?

Студија на случај бр. 29

Сестрата на притвореник се обрати до ЕСЧП со тврдење дека властите не презеле неопходни мерки за заштита на животот на нејзиниот брат кој се обесил во казнена ќелија, каде што бил сместен откако нападнал стражар. Притвореникот страдал од сериозно душевно нарушување за кое добивал лекови, но не било проверувано дали навистина ги користел лековите, ниту откако се обидел да си го одземе животот со сечење на вените на рацете. Еден ден пред самоубиството тој во писмо до сестра му напишал дека не може повеќе да издржи, а барањето од неговиот адвокат за итно упатување на притвореникот на психијатриски преглед не стигнало да биде разгледано.

Сестрата на починатиот поднесе апликација според членовите 2 и 3 од ЕКЧП.

1. Првата реченица од членот 2 (Право на живот) од ЕКЧП и налага на државата обврска
2. Кога притвореник со многу тешко душевно заболување и обидено самоубиство (како во случајот) подолг период е изолиран во казнена ќелија – самица
3. Изрекувањето на најстрога дисциплинска мерка „упатување во казнена ќелија“ во максимално траење (45 дена)

Студија на случај бр. 30

Апликантот беше приведен поради учество во безредие и во текот на престојот во полициската станица, наводно, бил тепан од полицајци. Тој обезбеди лекарско уверение за причинетите повреди и го приложи кон кривична пријава против непознати сторители. Јавното обвинителство не поднесе обвинителен акт бидејќи не ги доби бараните информации од МВР во врска со приведувањето на апликантот и идентитетот на полицајците кои биле на должност дента кога тој беше задржан во полициската станица. Апликантот во меѓувреме поднесе граѓанска тужба, која беше одбиена.

Апликантот во постапката пред ЕСЧП тврдеше дека бил повреден членот 3 од ЕКЧП.

Државата го оспори тврдењето и поднесе приговор, тврдејќи дека апликацијата била поднесена по истекот на 6 месеци од завршување на граѓанската постапка.

1. Правилото на исцрпување на правните лекови налага пред обраќање до ЕКЧП да се искористат
2. Дали кога јавниот обвинител не процесуирал и не отфрлил кривична пријава и кога е одбиена подоцнежна граѓанска тужба е запазен рокот од шест месеци?
3. Недостигот на каква било ефективна кривична истрага во горенаведениот случај

Студија на случај бр. 31

Обвинетиот бил осуден за трговија со дрога врз основа на следниве докази: записник за претрес на подрум каде што била пронајдена дрога; вешт наод и мислење изготвен од страна на сектор на МВР што потврдува дека материјата во подрумот била дрога и дека отпечатокот од прст пронајден на едно од пакувањата му припаѓал на обвинетиот. Вештачењето било направено без судска наредба во предкривична постапка и неговото доставување до јавното обвинителство значело покренување на кривична постапка против апликантот. Одбраната немала можност да го оспори вештачењето во контрадикторна постапка, а не било прифатено барање за друго вештачење, ниту сведоци предложени од одбраната.

Апликантот се жали пред ЕСЧП дека со недозволување да се изведат предложените докази му е повредено правото од член 6(1) од ЕКЧП.

1. Членот 6 (Право на правично судење) од ЕКЧП е применлив
2. Во горенаведениот случај ЕСЧП, според член 6 (Право на правично судење) од ЕКЧП, е надлежен да испитува:
3. При утврдувањето дали има повреда на правото на правично судење, неповикување сведоци предложени од одбраната и ненаредување ново вештачење.

Студија на случај бр. 32

Апликантот по фактичката разделба од неговата сопруга само еднаш ја видел својата малолетна ќерка во период од 5 години поради противење од мајката. По поведување на постапката тој побара полицијата да го поништи пасошот за ќерка му, поради тоа што сопругата планирала да ја одведе во Грција. Таа ја оствари својата намера и покрај горенаведеното барање, а подоцнежната судска одлука за доделувањето на девојчето на чување и воспитување на нејзиниот татко не беше извршена.

Државата во која живееше апликантот нема конкретни правни лекови (средства) за спречување на киднапирање деца, ниту за казнување за тие дела, ниту, пак, е договорна

страна на Хашката конвенција за граѓанско-правните аспекти на киднапирање деца, а, исто така, не ја спроведува Конвенцијата на ООН за правата на детето.

Апликантот се жалеше на повреда на обврска на државата според член 8 од ЕКЧП.

1. Целта на член 8 (Право на почитување на приватен и семеен живот) од ЕКЧП е
2. Во наведениот случај ЕСЧП нагласи дека ЕКЧП мора да се применува
3. Дали државата има некоја обврска според член 8 од ЕКЧП и дали ја изврши само со донесување на одлука за доделување на детето на чување и воспитување?

Студија на случај бр. 33

Апликантот поднесе барање за развод на брак, а постапката пред надлежниот суд траеше четири години, и покрај тоа што немаше сложени фактички и правни прашања во предметот. Во текот на постапката тој сакаше да оствари контакт со неговите деца, но тоа не му беше дозволено, со образложение дека законот налага прво да заврши постапката за развод на бракот.

Апликантот се повикува на неговото право според членовите 8 и 6 од ЕКЧП.

1. Во смисла на правото на судење во „разумен рок“ од член 6 став 1 од ЕКЧП, односно неговото толкување од ЕСЧП, дали е јасно утврдена максималната граница за должината на овој вид постапка и колку изнесува таа?
2. Правото на почитување на приватен и семеен живот од член 8 од ЕКЧП (кое автономно се толкува од ЕСЧП)
3. При утврдување дали со недопуштањето контакт со децата („мерката“) бил повреден член 8 од ЕКЧП, ЕСЧП

Студија на случај бр. 34

Апликантите мирно протестираат поради одлуката за изградба на трговски објект на место каде што дотогаш имаше детски парк и зелени површини. Поради заграденост на теренот на кој се гради објектот, повеќето протестанти го изразуваат своето незадоволство со извикување слогани од соседниот приватен имот, во кој упаднаа против волја на сопственикот, некои се на тротоарот, а некои ја блокираат улицата. Полицијата го растури собирот без никакво образложение.

Апликантите се жалат на повреда на правото на слободно собирање (член 11 од ЕКЧП).

1. Остварувањето на слободата на изразување од член 10 од ЕКЧП (која се остварува преку слободата на собирање од член 11 од ЕКЧП)
2. При утврдување дали постои или не позитивна обврска на државата во одделна ситуација во која се остварува слобода од ЕКЧП, ЕСЧП
3. Дали и/или под кои услови прекинувањето на собирот од полицијата без никакво образложение и без никаква оценка на неопходноста на таквото прекинување е согласно на членовите 11 и 10 од ЕКЧП?

Студија на случај бр. 35

Г-ца Н. во кривична постапка за делото силување била вкрстено испрашувана од адвокат пријавен за повеќекратни сексуални напади врз неа. Иако наодите и мислењата на вештите лица ниту ги потврдиле ниту ги отфрлиле тврдењата на г-ца Н. дека била силувана, судот бил свесен дека таа е психички ранлива и склона на плачење. По

провокативните прашања од адвокатот таа се расплакала (тој тврдел дека таа глуми растревоженост на рочиштето), па сепак, судот не одредил друг начин на испрашување дури и откако таа по третпат се расплакала.

Г-ца Н. се жалела, меѓу другите нешта, на повреда на правото на почитување на приватниот живот, поради нејзината трауматизираност од вкрстеното испитување.

1. Член 8 (Право на почитување на приватен и семеен живот) од ЕКЧП се толкува од ЕСЧП како одредба која вклучува
2. Во однос на сослушување (вклучувајќи и на странка или оштетен(а) во својство) на странка, правото на правично судење од член 6 од ЕКЧП
3. При настојувањето да оствари правична рамнотежа меѓу правото на обвинетиот на правично судење и одбрана (член 6 ставови 1 и 3(в) од ЕКЧП) и правото на г-ца Н. на почитување на нејзиниот приватен живот (член 8 од ЕКЧП), домашниот суд

Студија на случај бр. 36

Договор за работа на јавна службеничка не беше продолжен, откако надлежниот орган на јавна власт утврди дека таа е политички активна во партија која искажала тоталитарни тенденции на индоктринирање на луѓето со нејзината идеологија. Апликантката не учествуваше во партиските насилни протести.

Правото на државата допушта престанок на работен однос поради членство во партија од таков вид, ако се утврди дека засегнатиот поединец учествувал во тоталитарни активности.

Апликантката се жали дека се повредени нејзините слободи на изразување и здружување од членовите 10 и 11 од ЕКЧП.

1. Дали ЕСЧП, во конкретните околности на засегнатост на апликантката од примена на домашната одредба што санкционира учество во „тоталитарни активности“, може да да го испитува „квалитетот“ на (тој дел од) законот?
2. Целта на надлежниот државен орган била да оствари лојалност на „државните службеници“, а таква цел не е со истите зборови вклучена меѓу легитимните цели од член 10 став 2 од ЕКЧП. Дали целта кон која се стремел надлежниот орган е легитимна, во смисла на член 10 став 2?
3. Дали и/или под кои услови должностите и одговорностите спомнати во член 10 (Слобода на изразување) од ЕКЧП наложуваат генерална забрана за членство на кој било јавен службеник во политичка партија?

Студија на случај бр. 37

Неколку години по донесување на конечна и извршна пресуда јавниот обвинител поднесе барање за заштита на законитоста, што доведе до нејзино поништување и обврска за апликантката да изврши враќање на добиеното со затезна камата. Во друг предмет против истата странка, по барање за ревизија од спротивната странка е донесена одбивачка пресуда откако во претходните степени на судско испитување исходот беше поволен за неа. Судот отстапи од преовладувачката практика во вториот предмет, но наведе релевантни и доволни причини за тоа отстапување.

Апликантката се повика на повреда на нејзиното право на сопственост во двата предмета.

1. Кој принцип од судската практика на ЕСЧП би можел да е повреден со вонредното поништување на правосилна, извршна и извршена пресуда по повеќе години од нејзиното донесување? /
2. Дали пресудите на пониските судови во вториот („другиот“) предмет и даваат на апликантката право на „имот“ во смисла на член 1 од Протоколот бр. 1 (Право на сопственост) кон ЕКЧП?
3. При утврдување дали има повреда на член 1 од Протоколот бр. 1, ЕСЧП

Студија на случај бр. 38

Во еден предмет апликантите ги оспорија методите применети од вештаците од Крим-техника на МВР за утврдување присуство на траги од барут на телата и облеката на жалителите, а домашните судови ги зеа предвид тие приговори и даа опсежно и доволно образложение за нивното одбивање. Исто така, беа одбиени барањата на одбраната за да се определи ново вештачење од независни вештаци.

1. Во контекст на тврдење за повреда на член 6 (Право на правично судење) од ЕКЧП поради користење на неправилен вешт наод и мислење, односно поради неодредување на ново вештачење, ЕСЧП смета дека
2. Дали и под кои услови член 6 став 1 од ЕКЧП, така како што е толкуван од ЕСЧП, налага обврска на домашен суд да одреди вештачење само заради тоа што обвинетиот го побарал тоа?
3. Еднакоста на правните средства (equality of arms) во горенаведениот контекст налага

Студија на случај бр. 39

Во еден предмет ЕСЧП решаваше дали физичко казнување на ученик е спротивно на ЕКЧП. Тој отпрво наведе дека Конвенцијата претставува „__ инструмент“, кој „мора да се толкува во светлината на сегашните услови“. Судот истакна дека морал да биде „под влијание на настаните и на општоприфатените стандарди во казнената политика на државите-членки на Советот на Европа“ кога физичкото казнување е недоследно во однос на членот 3 од ЕКЧП. За неговата одлука беа решавачки стандардите кои тогаш беа прифатени во европското општество, а не оние кои доминираа кога беше донесена ЕКЧП.

1. Каква придавка употребува ЕСЧП пред зборот „инструмент“ за да го отслика толкувањето на ЕКЧП „во светлината на сегашните услови“?
2. Дали за примена на физичкото казнување е релевантен карактерот на член 3 од ЕКЧП?
3. Дали стандардите воспоставени според член 3 од ЕКЧП дозволуваат сурово физичко казнување на ученик?

Студија на случај бр. 40

Во предмет против Обединетото Кралство, ЕСЧП нагласи дека, соочен со верзии на легислативен меѓународен договор [ЕКЧП] кои се подеднакво автентични, но не сосема исти, Судот мора да ги интерпретира на начин што ги усогласува колку што е можно и најсоодветно за остварување на предметот и целта на договорот. Споредувајќи го сличното значење на англискиот збор „promptly“ и францускиот збор „aussitôt“ (веднаш), ЕСЧП нагласи дека „promptness“ (ажурност) треба да се процени во секој случај во согласност со неговите посебни карактеристики, но значењето што

треба да му се придаде никогаш не треба да оди до точка на нарушување на самата суштина на правото загарантирано со член 5 став 3 од ЕКЧП, односно до точка на ефективно негативизирање на државната обврска да осигури брзо пуштање на лице на слобода или негово брзо изведување пред судски орган.

1. Кој вид толкување/толкувања е применето во овој случај?
2. Имајќи предвид дека текстови на определени јазици се еднакво автентични, како треба да се определи значењето на горенаведениот термин од член 5(3) од ЕКЧП?
3. Дали апликантот во постапка пред ЕСЧП може да очекува да се примени значење на терминот (ако е спорен) на определен јазик само поради тоа што тој тој или таа комуницира на тој јазик со ЕСЧП?

Студија на случај бр. 41

Судот во предмет против Италија потсети дека Конвенцијата нема за цел да гарантира права кои се теоретски или илузорни, туку права кои се практични и ефективни; ова е особено важно за правата на одбраната. Членот 6, став 3(в) зборува за давање „правна помош“, а не за „назначување“ бранител за давање на правна помош. Повторно, самото доделување не обезбедува ефективна помош бидејќи адвокатот кој е назначен за правна помош може да умре, сериозно да се разболи, да биде спречен за подолг период од дејствување или да ги избегнува своите должности. Ако се известени за ситуацијата, властите мора да го заменат или да го натераат да ги исполни своите обврски. Усвојувањето на рестриктивното толкување од Владата ќе доведе до резултати кои се неразумни и несоодветни во однос на текстот на член 6(3в) и структурата на член 6, земени во целина, бидејќи во многу случаи бесплатната правна помош може да се покаже како безвредна.

1. Горенаведениот став на ЕСЧП за потребата од ефективна одбрана од бранител по службена должност е одраз на јуриспруденцискиот принцип на:
2. Дали само со поставување на бранител по службена должност (кога интересите на правдата го налагаат тоа) е остварено правото од член 6(3в)?
3. Забелешките од горенаведениот текст, вклучувајќи ја и онаа дека рестриктивното толкување ќе доведе до резултати „кои се неразумни и несоодветни во однос на текстот на член 6(3в) и структурата на член 6“ укажуваат и/или имплицираат примена на еден или повеќе методи на толкување. Кој/кои?

Студија на случај бр. 42

Претседател на Парламентот со примена на одредби од Закон за Парламентот и парламентарен деловник отстрани новинари од галерија над салата на Парламентот, така спречувајќи ги да известуваат за работата на тој државен орган што (според закон и во практиката) беше отворена за јавноста. Во спомнатите правни акти немаше експлицитни одредби кои на обезбедувањето му даваат право да ги отстрани акредитираните новинари од собраниската галерија. Новинарите се жалеа пред Уставниот суд (кој даде образложена одлука) и потоа се жалеа пред ЕСЧП дека применетите одредби го немале нужниот квалитет на закон, што претставува дел од условот „пропишано со закон“.

1. Дали/под кој услов парламентарниот деловник може да претставува „закон“ во смисла на толкувањето на овој концепт од јуриспруденцијата на ЕСЧП?

2. Дали во овој случај некористење (истовремено или алтернативно) на друг ефективен (на пример, граѓански) правен лек со иста цел и слични можности за заштита упатува на неисцрпување на правните лекови во смисла на член 35 од ЕКЧП?

3. Ставот на Уставниот суд во однос на неопходноста и пропорционалноста на вмешувањето во слободата на изразување во овој случај се засноваше врз спорни факти кои беа релевантни за исходот на предметот, но за нивно утврдување не беше одржана јавна расправа, иако апликантите го побараа тоа, а немаше исклучителни околности кои оправдуваа неодржување јавна расправа. Дали недостигот на јавна расправа во овој контекст може да го повреди членот 6 став 1 од ЕКЧП?

Студија на случај бр. 43

Во граѓанска постапка е досуден надомест на штета со три првостепени пресуди и дури во третиот циклус беше мериторно одлучено со второстепена пресуда. Странката наведе неколку предмети во кои други апелациони судови и еден совет на истиот суд одлучиле поинаку, тврдејќи дека тоа претставува преовладувачка правна практика. Апелациониот суд во својата пресуда не наведе образложение зошто одлучил поинаку од другите судови.

Апликантот се жалеше на повреда на членот 6 и член 1 од Протоколот кон ЕКЧП.

1. При оценување дали невоедначената домашна јуриспруденција го повредува член 6 (Право на правично судење) од ЕКЧП, ЕСЧП ќе испитува
2. Кога два суда извеле различни, но рационални и образложени заклучоци за исто правно прашање во слични фактички околности, тоа одлучување, како такво,
3. Апликантот тврдеше дека погрешната примена на материјалното право го лишила од имотот побаруван со тужбата. Дали ЕСЧП досудува ваков надомест?

Студија на случај бр. 44

Жалителот беше судија разрешен заради наводно неадекватно постапување во еден предмет, по иницијатива на друг судија кој беше член на дисциплинскиот орган што донесе одлука без присуство на јавност. Засегнатиот судија побара поништување на одлуката. Надлежните судови го одбија неговото барање како неосновано, наведувајќи дека нејавното одлучување било воспоставена практика.

Важечкото право допушта учество на пријавувачи во постапка за разрешување.

1. Според кој тест се утврдува (не)пристрасноста на дисциплинскиот орган (трибуналот) во чиј состав беше иницијаторот на разрешувањето (пријавувачот) во овој случај?
2. Јавна расправа недостигаше и во последователната судска постапка, иако беше побарана од апликантот со убедливо образложение дека во нејзиниот тек би можел да разјасни повеќе факти кои се релевантни за предметот. Дали овој недостиг укажува на повреда на правото на јасно расправање на предметот?
3. По евентуално утврдување од ЕСЧП дека бил повреден членот 6 од ЕКЧП поради пристрасност на дисциплинскиот орган („трибуналот“), во повторена постапка

Студија на случај бр. 45

Затвореник побара консултација со адвокат заради поднесување тужба за клевета против затворски чувар. Неговото барање беше испитувано од законски овластен правосуден функционер, кој не го одби формално барањето, но го оневозможи контактот на затвореникот со адвокат.

Затвореникот се жалеше дека му било повредено право според членот 6 од ЕКЧП.

1. Со повикување на Виенската конвенција за правото на меѓународни договори и со оглед на предметот и целта на ЕКЧП, ЕСЧП утврди дека членот 6 од ЕКЧП
2. Правото на пристап до суд по својата природа е
3. За барањето за средба со адвокат заради заштита од клеветењето (кое значително ја влоши состојбата на затвореникот) одлучи функционер кому хиерархиски му беше подреден затворскиот чувар, а немаше законска и практична можност за судска заштита. Во горенаведениот контекст со едностепеното одбивање

Студија на случај бр. 46

Странски криминалец е лишен од слобода заради спроведување на постапка за екстрадиција. Во неговата земја му се заканува нечовечно постапување за грозоморниот криминал за кој е обвинет. Тој бара азил и да не биде протеран, оспорувајќи ја постапката за екстрадиција и барајќи да биде суден во земјата на азил.

1. Кое е правото на странецот од член 3 од ЕКЧП заради чија заштита може (преку привремена мерка на ЕСЧП) да се спречи екстрадицијата?
2. Дали за заштита на горенаведениот странец според членот 3 (Забрана на тортура) од ЕКЧП е релевантна тежината на кривичното дело?
3. Дали и како државата е обврзана да изврши пресуда на ЕСЧП со која е утврдена потенцијална повреда на член 3 од ЕКЧП, т.е. ризик од повреда на таа одредба во случај на враќање на странецот во неговата земја?

Студија на случај бр. 47

Во кривичната пријава, жалителот го критикуваше фактот дека спорната статија содржела лажни тврдења, опишувајќи го како крадец, што создало негативна перцепција на јавноста за него и неговото семејство. Сепак, во предметот настана апсолутна застареност за кривично гонење, поради грешки што им се припишуваат само на властите. Без да даде какви било заклучоци за тоа каков би требало да биде исходот на постапката (доколку судовите одлучеле за основаноста на барањето на апликантот), ЕСЧП смета дека начинот на кој функционираше механизмот на кривично право во конкретниот случај е дефектен (*види, mutatis mutandis, Sandra Janković против Хрватска*, број 38478/05, §§ 57 и 58, 5 март 2009 година).

1. Во случајов има судир на две права и/или слободи. Изберете една од опциите подолу.
2. Дефектниот начин на функционирање на кривично-правниот механизам во овој случај претставуваше повреда на:
3. При утврдување повреда на член 8 од ЕКЧП, ЕСЧП

Студија на случај бр. 48

Подносителот на индивидуалната жалба до Европскиот суд за човекови права не претпрел значителна штета, почитувањето на човековите права како што се дефинирани во Европската конвенција за човекови права или нејзините Протоколи не бараат разгледување на жалбата, а случајот претходно бил соодветно разгледан од страна на домашните судски органи.

1. Каква одлука ќе донесе Европскиот суд за човекови права во вакви околности?
2. Дали на отсуството на значителна штета, Европскиот суд за човекови права внимава по службена должност?
3. Каква одлука ќе донесе Европскиот суд за човекови права во вакви околности?

Студија на случај бр. 49

Пред Европскиот суд за човекови права е поднесена индивидуална жалба со наводи за повреда на членот 5 од Европската конвенција за човекови права поради отсуство на образложени (релевантни и доволни) причини за продолжување на притворот на подносителот на индивидуалната жалба од страна на домашните судови

1. За да се запази рокот од 6 месеци за поднесување на индивидуалната жалба, како услов за нејзината допуштеност, истата може да се поднесе до Европскиот суд за човекови права најдоцна во рок од 6 месеци од денот на:
2. Од аспект на кој став од членот 5 на Европската конвенција за човекови права, Европскиот суд за човекови права ќе ги анализира ваквите наводи за повреда на Европската Конвенција за човекови права?
3. Европскиот суд за човекови права ќе одлучи во врска со наводите за повреда на Европската конвенција за човекови права во врска со отсуството на релевантни и доволни причини за продолжување на притворот врз основа на анализа на:

Студија на случај бр. 50

Пред Европскиот суд за човекови права е поднесена индивидуална жалба со наводи за повреда на членот 3 од Европската конвенција за човекови права поради отсуство на ефикасна истрага од страна на обвинителството во случај на наводи за мачење од страна на полицијата. Подносителот на жалбата тврди дека обвинителството било должно да постапува „по допрен глас“, имајќи предвид дека релевантни информации за кривично-правниот настан биле присутни во јавноста. Владата пак тврди дека апликацијата е недопуштена поради неискоритување на домашните правни средства имајќи предвид дека подносителот на жалбата не поднел кривична пријава

1. Дали Европскиот суд ќе ги уважи аргументите на подносителот на апликацијата или пак аргументите на Владата?

2. Од кога започнува да тече рокот од 6 месеци за поднесување на индивидуалната жалба со наводи за повреда на членот 3 од Европската конвенција за човекови права?
3. За испитување на кој критериум на допуштеност на индивидуалната жалба се важни аргументите на подносителот на индивидуалната жалба и на Владата?

Студија на случај бр. 51

Во случајот на Н.Н. Европскиот суд за човекови права со пресуда констатирал повреда на членот 6 од Европската конвенција за човекови права, која го гарантира правото на правично судење. Во својата пресуда Европскиот суд за човекови права укажал дека повторувањето на домашната постапка го смета за најсоодветен начин на извршување на пресудата. Дополнително, Европскиот суд за човекови права му досудил на Н.Н. определен износ на нематеријална штета која Н.Н. ја претрпел со констатираната повреда на Конвенцијата. Сепак, домашниот суд не го дозволил повторувањето со образложение дека Н.Н. веќе добил надомест на претрпената штета поради што повторувањето не е неопходно или потребно за целите на извршување на пресудата на Европскиот суд за човекови права.

1. Со што може да резултира ваквата одлука на домашниот суд во однос на барањето за повторување на постапката?
2. Дали би ја потврдиле одлуката на домашниот суд кој не го дозволил повторувањето на постапката?
3. Дали во околностите на случајот домашниот суд бил должен да ја повтори постапката?

Студија на случај бр. 52

Владата во постапката пред Европскиот суд за човекови права по повод поднесена индивидуална жалба против државата тврди дека жалбата е недопуштена поради неискористување на конкретно правно средство (правен лек) предвидено со домашното законодавство пред редовните судови. Подносителот на индивидуалната жалба тврди дека во случајот станува збор за правно средство кое не е ефикасно во пракса и од тие причини не бил во обврска истото да го искористи за целите на допуштеност на индивидуалната жалба.

1. Дали и какви докази треба да достави Владата за да ја докаже ефикасноста на правното средство на кое се повикува во приговорот за недопуштеност на индивидуалната жалба?
2. Дали сомнежот во ефикасноста на правното средство го ослободува подносителот на индивидуалната жалба од обврската за негово искористување?
3. Во околностите на случајот, чив е товарот на докажување на (не)ефикасноста на домашното правно средство пред редовните судови?

Студија на случај бр. 53

Подносителот на индивидуалната жалба пред Европскиот суд за човекови права откако во домашната постапка ги искористил редовните правни лекови, поднел и барање за

повторување на домашната постапката. Во рок од 6 месеци по завршување на постапката по вонредното правно средство поднел индивидуална жалба пред Европскиот суд за човекови права. Владата тврди дека индивидуалната жалба е недопуштена поради тоа што жалбата е поднесена по рокот од 6 месеци. Дополнително, Владата тврди дека подносителот на жалбата не требало да го чека исходот од постапката по барањето на повторување на постапката од причина што повторувањето на постапката, не претставува ефикасен правен лек.

1. Дали Европскиот суд за човекови права ќе ги усвои аргументите на Владата?
2. Дали во светло на судската пракса на Европскиот суд за човекови права повторувањето на постапката се смета за ефикасен правен лек?
3. Дали во светло на судската пракса на Европскиот суд за човекови права повторувањето на постапката се смета за ефикасен правен лек?

Студија на случај бр. 54

Европскиот суд за човекови права констатира дека конкретен правен лек предвиден во домашното законодавство е неефикасен.

1. Дали потенцијалните подносители на индивидуални жалби пред Европскиот суд за човекови права имаат обврска да го искористат конкретниот правен лек пред поднесувањето на индивидуалната жалба пред Европскиот суд за човекови права?
2. Дали потенцијалните подносители на индивидуални жалби пред Европскиот суд за човекови права имаат обврска да го искористат конкретниот правен лек пред поднесувањето на индивидуалната жалба пред Европскиот суд за човекови права
3. Дали потенцијалните подносители на индивидуални жалби пред Европскиот суд за човекови права имаат обврска да го искористат конкретниот правен лек пред поднесувањето на индивидуалната жалба пред Европскиот суд за човекови права?

Студија на случај бр. 55

Со пресуда на Европскиот суд за човекови права констатирана е повреда на членот 3 од Европската конвенција за човекови права поради отсуство на ефикасна истрага во случај на наводи за мачење?

1. Која индивидуална мерка може да се преземе за целите на извршување на пресудата?
2. Која институција е најповикана за извршување на пресудата?
3. Какви мерки е потребно да бидат преземени за целите на извршувањето на пресудата ?

Студија на случај бр. 56

Подносителот на индивидуалната жалба пред Европскиот суд за човекови права истакнал наводи за повреда на членот 6 од Европската конвенција за човекови права

кој го гарантира правото на правично судење. Наводите се однесуваат на постапката која во моментот на поднесување на жалбата, сеуште е во тек.

1. Дали подносителот на жалбата е жртва во однос на истакнатите повреди на членот 6, во смисла на членот 34 од Конвенцијата?
2. Дали и по кој основ Европскиот суд за човекови права може да ја прогласи индивидуалната жалба за недопуштена?
3. Дали Европскиот суд за човекови права во случајот ќе се впушти во оценка на основаноста на индивидуалната жалба?